

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P2216

[Total No. of Pages : 4

[5147]-12
B.Ed. (General)
PSYCHOLOGY OF THE LEARNER AND LEARNING
(2014 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*
- 3) Essay type questions carry 12 marks and answers should be 300 to 350 words.*
- 4) Word limit of 5 marks question is 140 to 160.*

Q1) Explain the concept of heredity. What do you mean by social heredity? Write the importance of social Heredity in teaching - learning with examples.[12]

OR

'Adolescence is a period of storm and stress' Explain the statement with respect to emotional and social characteristics of Adolescent. As a teacher how will you guide adolescent students?

Q2) Explain the concept of Inclusive Education. Write the characteristics of gifted children. As a teacher what strategies will you adopt to include gifted children in general classroom? [12]

OR

Explain the meaning and concept of multiculturalism. Write about the role of teacher in multicultural classroom with examples.

Q3) What is learning? What are the various factors affecting learning? How is the knowledge of these factors helpful for a teacher? [12]

OR

What is co-operative and collaborative learning? As a teacher how will you use these techniques for effective learning of students? Give examples.

P.T.O.

Q4) What is thinking? Explain different types of thinking with examples. As a teacher how will you develop creative thinking in your students? [12]

OR

What is concept? What are the steps in process of concept formation? As a teacher what efforts will you take for concept formation in your students.

Q5) Explain the concept of social aspects of behaviour. As a teacher how will you use the following aspects in your teaching-learning. Explain with examples. [12]

- i) Motivation
- ii) Group dynamics
- iii) imitation

OR

What is stress? What are the causes of stress? Write with examples, how will you manage stress.

Q6) Answer the following (any four) : [20]

- i) Write the difference between sensation and perception.
- ii) Write about the role of teacher in preventing exploitation of child.
- iii) Write the educational importance of brain-based learning.
- iv) Write about the role of teacher in wholistic development of adolescent
- v) Explain the types of learning styles.
- vi) Explain about concept mapping.

Total No. of Questions : 6]

P2216

[5147]-12

B.Ed. (General)

PSYCHOLOGY OF THE LEARNER AND LEARNING

(2014 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) 12 गुणांच्या उत्तरासाठी शब्दमर्यादा 300 ते 350 शब्द आहे.
3) 5 गुणांच्या उत्तरासाठी शब्दमर्यादा 140 ते 160 शब्द आहे.
4) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 'अनुवंश' संकल्पना स्पष्ट करा. सामाजिक अनुवंश म्हणजे काय? अध्ययन-अध्यापनामध्ये सामाजिक अनुवंशाचे महत्व सोदाहरण लिहा. [12]

किंवा

'कुमारावस्था हा वादळी अशांततेचा काळ आहे' हे विधान कुमारावस्थेतील विद्यार्थ्यांच्या भावनिक आणि सामाजिक वैशिष्ट्यांच्या संदर्भात स्पष्ट करा. शिक्षक म्हणून तुम्ही कुमारावस्थेतील विद्यार्थ्यांना कसे मार्गदर्शन कराल?

प्रश्न 2) 'समावेशक शिक्षण' संकल्पना स्पष्ट करा. प्रज्ञावान विद्यार्थ्यांची गुणवैशिष्ट्ये लिहा. एक शिक्षक म्हणून, प्रज्ञावान मुलांचे सर्वसाधारण वर्गात समावेशन करण्यासाठी तुम्ही कोणत्या योजनांचा अवलंब कराल? [12]

किंवा

बहुविध संस्कृती (मल्टिकल्चरलिझम) अर्थ व संकल्पना स्पष्ट करा. बहुविधसंस्कृती वर्गामधील शिक्षकाची भूमिका याबाबत सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 3) अध्ययन म्हणजे काय? अध्ययनावर परिणाम करणारे विविध घटक कोणते? या घटकांविषयीचे ज्ञान शिक्षकाला कसे उपयुक्त ठरते? [12]

किंवा

सहकार्यात्मक आणि सहभागात्मक अध्ययन म्हणजे काय? शिक्षक म्हणून तुम्ही या तंत्रांचा विद्यार्थ्यांचे अध्ययन परिणामकारक होण्यासाठी कसा कराल ते सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 4) 'विचार' म्हणजे काय? विचार प्रक्रियेचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा. शिक्षक म्हणून तुम्ही तुमच्या विद्यार्थ्यांमध्ये सर्जनशील विचार कसे विकसित कराल? [12]

किंवा

'संकल्पना' म्हणजे काय? संकल्पना प्राप्तीच्या पायऱ्या कोणत्या? शिक्षक म्हणून तुमच्या विद्यार्थ्यांमध्ये संकल्पना विकसित होण्यासाठी तुम्ही कोणते प्रयत्न कराल?

प्रश्न 5) वर्तनाची सामाजिक अंगे (घटक) ही संकल्पना स्पष्ट करा. शिक्षक म्हणून खालील घटकांचा तुम्ही अध्ययन-अध्यापनात कसा उपयोग कराल ते सोदाहरण स्पष्ट करा. [12]

- i) प्रेरण
- ii) समूह गतिशीलता
- iii) अनुकरण

किंवा

ताण म्हणजे काय? ताणाची कारणे कोणती? ताणाचे व्यवस्थापन तुम्ही कसे कराल ते सोदाहरण लिहा.

प्रश्न 6) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) : [20]

- i) संवेदना आणि अवबोध फरक लिहा.
- ii) बालकांचे शोषणास प्रतिबंध करण्यात शिक्षकाची भूमिका लिहा.
- iii) मेंदु-आधारित शिक्षणाचे शैक्षणिक महत्त्व लिहा.
- iv) कुमारावस्थेतील मुलाच्या सर्वांगीण विकासामध्ये शिक्षकाची भूमिका लिहा.
- v) अध्ययनाच्या पद्धतीचे (स्टाइल्स) प्रकार स्पष्ट करा.
- vi) संकल्पना चित्रण स्पष्ट करा.

